
Górowo Iławeckie, st. 1, gm. loco, woj. warmińsko-mazurskie

Informator Archeologiczny : badania 33, 219-220

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

nieliczny materiał zabytkowy. Calec w tym rejonie starego miasta zalega na głębokości od 1 do 2 m. Jest to w przeważającej mierze jasnobrunatna, przechodząca w rdzawą glina zwałowa, często silnie spiaszczona. W badanym kwartale nie natrafiono na relikty, ani zabudowy murowanej, ani też drewnianej. Najprawdopodobniej więc, kwartał ten był wolny od zabudowy mieszkalnej. Potwierdzają to między innymi źródła, według których po pożarze w 1694 roku oprócz kościoła i plebani pozostały jedynie trzy domy koło ratusza, trudno więc przypuszczać, aby obszary na obrzeżach starego miasta były zajęte przez zabudowę.

Z materiałów zabytkowych wystąpiły bardzo nieliczne fragmenty naczyń ceramicznych, które można datować na XVII-XVIII wiek. Ponadto udało się także pozyskać niewielką monetę, która zalegała na głębokości 1,2 m. Jest to szeląg okupacyjny szwedzki z 1631(?) roku. Moneta ta została wybita w Elblągu i wykonano ją z bardzo lichego srebra, a właściwie z miedzi.

Materiały i dokumentacja z badań znajduje się w Archiwum WKZ w Olsztynie.

Badania nie będą kontynuowane.

Goraj, st. 8, gm. *loco*, woj. lubelskie, AZP 88-82/3 – patrz: późne średniowiecze

GÓROWO IŁAWECKIE, st. 1, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie

- stare miasto (XV-XX w.)

Badania sondażowe i nadzory archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 30 sierpnia do 8 października, przez mgr Adama Mackiewicza (autor sprawozdania, ARCHEO-ADAM). Finansowane przez Urząd Miasta w Górowie Iławeckim. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię około 50 m².

Prace ziemne na terenie rynku starego miasta prowadzono podczas wymiany nawierzchni, niektórych odcinków wodociągów i układania nowych przewodów elektrycznych wokół rynku i ratusza. W północno-zachodniej części rynku założono wykop sondażowy o wymiarach 3 x 11 m, który w konsekwencji rozszerzono w kierunku północno-wschodnim o kolejne 3 metry. Odślonięto tu fragment pojemnika na wodę, z którego zachowała się jedynie partia spągowa (dno z grubych dranic dębowych) oraz kilka elementów pionowych z jego konstrukcji. Jak wykazują źródła ikonograficzne zbiornik napełniany był przy pomocy pomp, do których doprowadzano wodę drewnianym rurociągiem. Niestety rurociąg ten został zniszczony podczas niwelowania terenu rynku przed przystąpieniem archeologa do pracy. Zbiornik miał wymiary 3,8 x 4 m i zbudowano go w konstrukcji na zrąb. Niestety nie zachowały się tu elementy z konstrukcji ścian. W zasypisku zalegającym nad dnem („podłoga”) zbiornika stanowiącym szarą gliniastą ziemię przemieszaną z gliną pozyskano materiał ceramiczny, który w większości przypadków można określić jako pochodzący z XIX czy nawet początku XX wieku. Były to między innymi duże fragmenty mis z białej masy ceramicznej oraz duży dzban kamionkowy, który naprawiono przy pomocy drutowania. Naczynia te niemal w całości zostały wyklejone. Z elementów konstrukcyjnych zbiornika pobrano próbki do badań dendrochronologicznych. Analizy te jak do tej pory nie zostały jeszcze wykonane. Ponadto zarówno w części południowo-wschodniej, jak i północno-zachodniej rynku wykonano niewielkie sondáže (ca 1,2 x 1,2 m), które miały dać odpowiedź czy zachowały się tu nawarstwienia kulturowe starsze niż XX-to wieczne. Niestety bezpośrednio pod trylinką ułożoną w latach 60-tych obecnego stulecia, zalegała podsypka z szarych i żółtych piasków. Poniżej zalegał już tylko calec w postaci brunatnych glin zwałowych. Dodatkowo wykonano tu także odwierty świdrem geologicznym do głębokości ca 4 m. Wydaje się, iż na skutek prac ziemnych prowadzonych w obrębie rynku w latach 60-tych wykonano duże prace niwelacyjne, w wyniku których zniszczono wcześniejsze nawarstwienia. Potwierdziły to także wykopy wykonane wokół rynku starego miasta pod przewody elektryczne, co było widoczne

mimo ich niewielkiej głębokości. Taka sama sytuacja została stwierdzona w wykopie pod wymianę wodociągu w pierzei północno-wschodniej rynku. Tak więc jedynym starszym zachowanym elementem w obrębie rynku starego miasta był wspomniany zbiornik na wodę.

Nadzorowano także wykopy wokół samego budynku ratusza, którego początki sięgają późnego średniowiecza (do dzisiaj zachowały się tu gotyckie piwnice). Niestety niewielka głębokość wykopów nie pozwoliła wydzielić nawarstwień starszych niż powstałe w wyniku prac niwelacyjnych prowadzonych po 1945 roku. Były to głównie ciemnoszare ziemie (próchnica) i szare ziemie przemieszane z piaskiem z niewielką ilością gruzu ceglanego. Podkreślić należy, iż tereny bezpośrednio przyległe do budynku ratusza mogą zawierać nawarstwienia sięgające późnego średniowiecza. Oprócz tego nadzorowano prace w ulicy Warmińskiej (w południowo-zachodniej części starego miasta), które prowadzono podczas budowy i częściowej wymiany kanalizacji ściekowej. Wykonano tu trzy wykopy (2, 2a i 2b) o łącznej długości 42 m.

Wykop 2 został poprowadzony wzdłuż północnej pierzei ulicy. W stropie wystąpiły tu nawarstwienia zasypowe w postaci szarej piaszczystej ziemi, w spągu zaś - zwłaszcza w części wschodniej, między 0 a 5 m - udało się uchwycić warstwę późnośredniowieczną w postaci ciemnoszarej gliniastej ziemi. Ponadto w obrębie tego wykopu między 15 a 18 metrem na głębokości 1,3 m wystąpił fragment drewnianej rury wodociągowej wykonanej z drewna iglastego (sosna?). Niestety jej stan zachowania nie pozwolił na pobranie próbki do badań dendrochronologicznych. W części zachodniej wykopu - między 18 a 28 m zalegały warstwy zasypowe wykopu liniowego pod stary gazociąg, który wykonano w 1910 roku. W wykopie tym uchwycono także fragmenty fundamentów zabudowy zniszczonej w 1945 roku (między 7 a 12 metrem). Był to między innymi fragment muru kamiennego o szerokości ca 1,1 m zbudowany z kamieni narzutowych łączonych na zaprawę wapienną. Być może, iż mamy tu do czynienia z zabudową murowaną sięgającą XVII wieku. Obecnie północna pierzeja ulicy Warmińskiej w tym miejscu jest nadal niezabudowana. W obrębie wykopów 2a i 2b poprowadzonych prostopadle i pod kątem 45° do wykopu 2 wystąpiły jedynie nawarstwienia zasypowe związane z pracami prowadzonymi pod uzbrojenie terenu w tej części starego miasta w początkach i pierwszej połowie XX wieku. Na styku obu wykopów uchwycono między innymi stary kanał kanalizacyjny zbudowany z dużych głazów narzutowych spajanych zaprawą wapienną. Jego szerokość dochodziła do 0,7 m. Z wykopów 2-2b pozyskano bardzo nieliczny materiał zabytkowy w postaci silnie rozdrobnionej ceramiki naczyniowej reprezentującej szerokie spektrum chronologiczne od późnego średniowiecza, aż po czasy późnonowożytny (XIX w.).

Materiały i dokumentacja z badań znajduje się w Archiwum WKZ w Olsztynie.

Badania nie będą kontynuowane.

Grabek, st. 11, gm. Szczerców, woj. łódzkie, AZP 77-48/56 – patrz: wczesna epoka żelaza

HRUBIESZÓW, st. 24, gm. *loco*, woj. lubelskie, AZP 86-94/212

- osada kultury malickiej (neolit)
- osada z okresu nowożytnego (XIX – XX w.)

Badania wykopaliskowe kierowane przez mgr Józefa Niedźwiedzia (Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Lublinie) miały charakter nadzoru archeologicznego podczas robót ziemnych związanych z budową budynku mieszkalnego, a następnie badań interwencyjnych po odsłonięciu obiektów ziemnych i zabytków ruchomych. Badania archeologiczne realizowane były w obszarze historycznego śródmieścia Hrubieszowa i finansowane były przez inwestora prywatnego.

Łącznie przebadano powierzchnię około 1,5 ara i odnotowano obecność 4 obiektów ziemnych i struktury glebowe z nawarstwieniami kulturowymi. Najciekawszym odkryciem okazała się jama